

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Menaxhmentit
Programi	Menaxhimi i Biznesit dhe Ndërmarrësia
Titulli i lëndës:	E Drejta Biznesore dhe Etika
Niveli:	Bachelor
Statusi i lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	II
Semestri:	IV
Numri orëve në javë:	3
Vlera në kredi:	5
Koha / lokacioni:	UShAF
Mësimdhënësi i lëndës:	
Detajet kontaktuese:	
Përshkrimi i lëndës	
	Lëndë fokusohet në rolin e dispozitave ligjore dhe etikës në suksesin organizativ të biznesit dhe zhvillimin e liderit. Literatura shkencore e përdorur përfshinë tema mbi të Drejtën biznesore - normat shoqërore dhe burimet juridike, Ligjet e nderlidhura me aktivitetin biznesor, Kontratat, Investimet e Huja Direkte, Pronesin Intelektuale (PI) - llojet e PI, Tregu dhe pronesia intelektuale në BE, Procedurat e Falimentimit, Ri-organizimit dhe Likuidimit të bizneseve, Zgjidhjen jashtë-gjyqësore të kontesteve biznesore, Rendesin e aplikimit të Etikes në biznes, Vendimmarrja etike, Korrupsioni dhe transparenca, si dhe tema tjera nderlidhur me lëndën.
Qëllimet e lëndës:	Qëllimi i modulit është që studentet të zhvillohen si liderë ligjorë të aftë të cilët janë në gjendje të përshpejtojnë suksesin në karrierë duke kuptuar aspektet ligjore të përgjegjësisë të tyre biznesore, si dhe të tregojnë se si ndërmarrjet duke zbatuar etikën në biznes mund të arrijnë avantazh konkurrues në përputhje me vlerat personale dhe organizative duke përdorur ligjin me përgjegjësi për të krijuar vlerë ekonomike. Ky modul do t'iu mundësojë studentëve shqyrtimin e parimeve themelore ligjore, të situatave të biznesit në Kosovë, si dhe një pasqyrë në të Drejtën Evropiane-ndërkombëtare të Biznesit.
Rezultatet e pritura të	Studenti:

mësimnxënies:	<ul style="list-style-type: none"> • Ndërton aftësi identifikuese të burimeve juridike të së drejtës biznesore, • Liston mundësitë ligjore për zgjedhjen e kontesteve biznesore, • Përcakton dispozitat ligjore statusore në funksion të së drejtës biznesore, • Përshtat normat juridike kontraktore në fushën biznesore, • Krijon shkathtësi konceptuale për të marrë vendime etike ligjore për biznesin dhe vlerat personale, • Aplikon qasjen etike në biznes në kontekst edhe të luftimit të in-formalitetit, • Demonstron kompetenca bazike për të marrë pjesë në punë ekipore,
----------------------	--

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënies të studentit)

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrimet teorike/detyra	1	15	15
Punë praktike	5	1	5
Kontaktet me mësimdhënësit - konsultimet			
Ushtrime në terren			
Kollokuium - seminar	2	2	4
Detyra të shtëpisë	1	5	5
Koha e studimit vetanë të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)			45
Përgatitja përfundimtare në provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	3	2	6
Projektet, prezantimet etj	1	5	5
Totali			125

Metodologjia e mësimdhënies (dhe mësimnxënies)	Ligjërata do të organizohet duke pasqyruar studentin në qendër, do të dëgjohet opinioni i studenteve për literaturën që do të përdoret, për mënyrën e organizimit të ligjërës dhe cila do të jetë e koordinuar me studentet për diskutime interaktive lidhur me temat e ligjuara duke marrë rastet studimi të cilat do të diskutohen në grup, vizitë praktike-grupore me studentë, mësimi duke u bazuar në një problem të paraqitur, angazhim për
---	---

	studentin për te prezantuar njohurit e fituara gjate ligjërates dhe prezantimi i punimeve ndërlidhur me materialin e përpunuar.
Metodat e vlerësimit (kriteret e kalueshmërisë)	<p>Vlerësimi dhe forma e ndërtimit të notës për studentet do të mbështetet në tre aktivitetet e mëposhtme:</p> <p>1. Angazhimi dhe vijueshmëria ne ligjërata - vlerësohet me 20 pikë nga 100 pikët e mundshme, Angazhimi ne ligjërata - nënkupton qe studenti te jete aktive dhe i përfshirë ne ligjërata interaktive profesor-studente, studente-studente duke hapur edhe tema te reja qe janë te lidhura me lëndën, duke dhënë ide, opinione, mendime kritike me qellim te nxitjes se debatit gjate ligjëratave. Vijueshmëria - nënkupton pjesëmarrjen fizike gjatë ligjëratave.</p> <p>2. Hartimi dhe prezantimi i një detyre, projekti/punimi seminarik, vlerësohet me 10 pikë nga 100 pikët e mundshme, Brenda semestrit studenti (mund te jete një grup i studenteve - jo me shume se 3 studente) duhet te përgatit një detyre, projekt/ punim seminarik (Word dhe në PowerPoint), i njëjti punim duhet të prezantohet gjatë orëve të caktuara për prezantim. Tema e punimit mund te propozohet nga profesori dhe nga studenti - tema e propozuar nga studenti duhet te miratohet nga profesori, dhe e njëjta duhet te jete ne korrelacion te plote me lenden.</p> <p>3. Testi i provimit final, vlerësohet me 70 pikë nga 100 pikët e mundshme, Brenda semestrit parashihet - sipas rrethanave - te mbahen dy Teste (2 x 35 pike), testi i pare ne javën e 7 ose te 8 dhe testi i dyte ne fund te ligjëratave, studenti e kalon testin e parë nëse ka min 17 pike, pasi që studenti vlerësohet se ka kaluar testin e parë, atëherë mund t'i nënshtrohet testit të dytë, studenti ka te drejt ti nënshtrohet provimit final - me goje ose me shkrime. Studenti do t'i nënshtrohet testit te provimit final, pas përfundimit të ligjëratave të lëndës dhe organizohet në afatet e provimeve, të përcaktuar nga senati i Universitetit. Qëllimi i provimit është që të vlerësohet njohuria, aftësia, shkathtësia dhe kompetencat e studentit,</p>

	<p>ndërlidhur me rezultatet e mësimit të mësimnxënies së parapare për materialin e lëndës së ligjësuar.</p> <p>Testi i provimit (formulari me pyetje) duhet të plotësohet në mënyrë individuale nga studenti dhe i njëjti përmban:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pyetje objektive me zgjedhje të shumëfishta alternative, të njëjtat do të shfrytëzohen për të vlerësuar aftësitë e studentit për të rikujtuar dhe njohur konceptet dhe materialin e lëndës, • pyetje subjektive të llojit ese/detyre me shkrim për të cilat vetë studenti duhet të jetë në gjendje të jep përgjigje ndërlidhur me materialin e lëndës së ligjësuar, të njëjtat përgjigje do të shfrytëzohen për të vlerësuar të kuptuarit dhe aftësitë e studentit për të zbatuar njohuritë e fituara në analizë, sintezë dhe vlerësim të problemit. <p>Studentët pasi i nënshtrohen provimit, do të ndërtojnë notën përfundimtare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • max 20 pikë - angazhimi dhe vijueshmëria në ligjëratë, • max 10 pikë- hartimi dhe prezantimi i detyrës, projektit/punimi seminarik, • max 70 pikë - provimi final (ose nga dy testet), <p>Studenti e kalon provimin nëse grumbullon 50 pikë nga të gjitha kriteret e vlerësimit,</p>
Mjetet e konkretizimit - TI	Përdorimi i tabelës, Interneti, wireless, kompjuteri, projektori, PowerPoint, etj.
Raporti ndërmjet pjesës teorike dhe praktike të studimit	70% Teori, 30% Ushtime,
Literatura	
Literatura bazë	<ol style="list-style-type: none"> 1. Armand Krasniqi – “E Drejta Biznesore”, Prishtinë 2016, 2. Ismail Mehmeti – “E Drejta Biznesore dhe Etika”, Ferizaj 2023 (Ligjëratë e autorizuar), 3. Ymer Havolli – “Etika në Biznes”, Prishtinë 2014,
Literatura shtesë	1. Oswald, L. & Pagnattaro, M. – “Managing the Legal Nexus Between Intellectual Property and Employees:

	<p>Domestic and Global Contexts”, Edward Elgar Publishing, Inc. 2015,</p> <p>2. Armand Krasniqi - “E Drejta Biznesore Ndërkombëtare”, Shtypur Dukagjini - Peje, 2015,</p> <p>3. Vilim Gorenc - “Bazat e se drejtës tregtare statusore dhe kontraktore” - përkthyer ne Prishtine 2010,</p>
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
Java e parë	<p>Prezantimi - njoftimi i studenteve me syllabusin e lëndës,</p> <p>E Drejtën biznesore, Burimet juridike - ligjet dhe aktet tjera nënligjore te ndërlidhura me fushën ekonomike,</p> <p>Është ligjëratë hyrëse, studentet njoftohen me plan-programin e lendes, zgjedhin grupet punuese për hartim te projekt/ punimit, fillohet me ligjëratë gjithëpërfshirëse për te drejtën biznesore si disipline shkencore, studentet do te njoftohen me burimet juridike te se drejtës, duke specifikuar burimet primare te se drejtës dhe burimet sekondare, studentet do te njoftohen me normat shoqërore, do te ketë diskutime interaktive me studentët - te cilët do te përzgjedhin temat për punimet qe ata do ti kryejnë gjate ciklit te ligjëratave brenda semestrit.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 1.</p>
Java e dytë	<p>E Drejta biznesore dhe subjektet ekonomike, Ligji per SHT, Parimet ligjore për shoqëritë tregtare dhe llojet e tyre,</p> <p>Ne këtë ligjëratë studentet do te njoftohen me dispozitat ligjore qe e rregullojne fushen biznesore ne Kosove - konkretisht me Ligjin per shoqerite tregtare i cili specifikon kush janë subjektet e te drejtës biznesore dhe parimet e funksionit te ketyre shoqerive ne Kosove, diskutim me studentet për propozime eventuale qe ata i shohin te arsyeshëm ndërlidhur me lenden.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 1</p>
Java e tretë	<p>Kontratat dhe e Drejta Biznesore, Investimet e huaja Direkte, Ligji i punes, Diskutim me studentet për shpërndarje te detyrave,</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë ushtrime dhe ligjerata, studentet do te njoftohen me dipsozitat e Ligjit te punes ne Kosove, me llojet e kontratave biznesore, cila është</p>

	<p>rëndësia e kontratave ne aktivitetet afariste te bizneseve te regjistruara, kush ka përgjegjësi dhe si zgjidhen kontestet eventuale te cekura ne kontratat biznese, do te ketë diskutime grupore me studentet për IHD (Investimet e Huja Direkte),</p> <p>Rezultati i pritur nr. 1 dhe 2.</p>
Java e katërt	<p>Pronësia Intelektuale (marka tregtare, patentat, licencat, e drejta e autorit, modeli i shërbimeve, sekreti tregtare, dizajni industrial, treguesi gjeografik, emrat e domeneve, baza e te dhënave), diskutim grupor me studente,</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë diskutim me studentet per materialin e ligjeratave paraprake, studentët do te njoftohen me termin Pronesi Intelektuale, pastaj me definimin E drejta e autorit dhe te drejtat e përafërta, si rregullohet kjo fushe me dispozita ligjore, cilat janë benificionet e autoreve te cilët i mbrojnë te drejtat e tyre qe i mundëson ligji për te drejtën e autorit dhe te drejtën e përafërt, studentet do te prezantojne (diskutim grupor) per aktivitet e tyre punuese, nga studentet do te kërkohet mendim për ecurinë e ligjëratave dhe sugjerime eventuale për ndryshim apo përmirësim.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 2 dhe 3.</p>
Java e pestë	<p>Marka tregtare si PI, Tregu dhe pronesia intelektuale ne BE,</p> <p>diskutim grupor per prezantimet nga studentet,</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë diskutime grupore me studente – përsëritje, do te njoftohen studentët me definimin e Markës tregtare, me rendësin qe ka një Marke për afarizmin tregtar dhe depërtimin ne një treg te synuar, si është e rregulluar me dispozita ligjore kjo fushe ne vendin tone, çka rregullon ligji për Markat tregtare ne vendin tone, pastaj per Tregun dhe PI ne BE, diskutime grupore me studente te cilet do te prezantojnë punimet e tyre,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 2 dhe 3.</p>
Java e gjashtë	<p>E drejta e autorit, Patenta si procese te PI, aktivitet interaktiv me studente për punime,</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë përsëritje, studentët do te njoftohen me definimin E drejta e autorit dhe te drejtat e përafërta, me Patentën, si rregullohet kjo fushe me</p>

	<p>dispozita ligjore, cilat janë benificionet e autoreve dhe shpikesve, te cilët i mbrojnë te drejtat e tyre qe i mundëson ligji për patent dhe te drejtën e autorit dhe te drejtën e përafërt, kush mund ti shfrytëzoj bënifitet e ligjit dhe cilat fusha i mbulon, studentet do te prezantojnë punimet dhe do te organizohet diskutim interaktive,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 3 dhe 4</p>
Java e shtatë	<p>Diskutime interaktive për materialin e lëndës se përpunuar - Testi i parë me shkrim,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 1, 2, 3 dhe 4</p>
Java e tetë	<p>Falimentimi, Ri-organizimi dhe Likuidimi, diskutim grupor (luajtje te rolit nga studentet nderlidhur me temen)</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë diskutim interaktive me fokus përsëritje te ligjëratës paraprake, studentët do te njoftohen me procedurën e Falimentimit, Ri-organizimit dhe Likuidimit, me dispozitat ligjore qe e rregullojnë këtë fushe, fillimi i procedurës se falimentimit, si mund te filloj procedura e falimentimit, si epet mundësia për ri-organizim te subjektit ne falimentim dhe si e parasheh ligji procedurën e likuidimit, studentët do te prezantojnë punimet dhe do te ketë diskutim grupor, nga studentet do te kërkohet mendim për ecurinë e ligjëratave dhe sugjerime eventuale për ndryshim apo përmirësim.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 4</p>
Java e nëntë	<p>Zgjedhja jashtëgjygsore e kontesteve biznesore, aktivitet grupor me studente (kuiz garues studentor nderlidhur me temen),</p> <p>Ne këtë ligjëratë do te ketë përsëritje, studentët do te njoftohen me dispozitat ligjore qe e rregullojnë fushën për zgjedhjen e kontesteve përmes ndërmjetësimit, negociimit dhe arbitrazhit si mundësi për te gjetur zgjidhje te kontesteve afariste jashtë gjygsore, studentet do te njoftohen si realizohet ndërmjetësimi, negociimi dhe procedura e arbitrazhit ne mes palëve ne kontest dhe si rregullohet kjo qështje me dispozita ligjore, do te kete aktivitet grupor me studente,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 4,</p>

	<p>Java e dhjetë</p>	<p>Etika ne biznes, Respekti, Pergjegjesia dhe Rezultati si detemrinant te suksesit afarist Ne këtë ligjëratë do te ketë përsëritje, studentët do te njoftohen me rendesin e etikes biznesore, me parimet etike ne biznes dhe pse ato jane te rendesishme per tu respektuar, do te kete diksutime grupore – prezantime nga studentet te projekteve te tyre te para-caktuara.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 5,</p>
	<p>Java e njëmbëdhjetë</p>	<p>Rregullat dhe procedurat – respektimi dhe ndikimi etik i tyre ne afarizmin biznesor, pune grupore me studente, Ne kete ligjerat do te kete ushtrime- perseritje, studentet do te njoftohen me rendesin e zbatimit te rregullave dhe procdurave te parapra per funksionimin e punes ne nje biznes, sa jne te rendesishme vlerat, premtimet dhe zbatimi praktik i tyre, prezentim dhe diskutim grupor me studente,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 5 dhe 6,</p>
	<p>Java e dymbëdhjetë</p>	<p>Marrja e vendime etike biznesore, pune grupore dtudentore, Ne kete ligjerate do te kete perseritje – ushtrime nderlidhur me temat e ligjeruara, studentoet do te njoftohen me rendesin e vendimeve etike per afarizmin biznesor, duke identifikuar vlerat, besimet dhe shpresat per afarizmin biznesor pozitiv dhe vendimmarrje etike, prezantim nga studentet i projekteve hulumtuese,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 5 dhe 6,</p>
	<p>Java e trembëdhjetë</p>	<p>Pjesmarresit biznesor dhe qeshtjet etike, diskutim interaktiv me studente, Ne kete ligjerate do te kete perseritje, studentet do te njoftohen me rendesin e qasjes etike per pjesmarresit ne biznes siq ane punetoret, pronaret, menaxhmenti, furnitoret, bleresit, etj, pse lind konflikti ne biznes – arsytet, sa jane te rendesishme ndershmeria, pa-anesia me qeshtjet etike biznesore, studentet do te prezantojne punimet e tyre, sipas mundësisë do te shqyrtohet mundësia për te organizuar një vizite pune ne një institucion, kompani apo ne një organizate qe merret me fushën biznesore,</p> <p>Rezultati i pritur nr. 5, 6 dhe 7,</p>

	<p>Java e katërbëdhjetë</p>	<p>Korrupcioni dhe origjina e tij, diskutim grupor me studente - punimet, përsëritje e materialit të përpunuar, Ne kete ligjrate do te kete perseritje te temave te ligjeruara, studnetet do te njoftohen me termin korrupcion, me nivelin dhe format e korrupcionit, cilat mund te jene pasojat ekonomike te korrupcionit, shkaktaret e rryshfetit si pjese e korrupcionit, do te kete diskutim grupor me studentet per prezantimet e studenteve.</p> <p>Rezultati i pritur nr. 5, 6 dhe 7.</p>
	<p>Java e pesëmbëdhjetë</p>	<p>Transparenca - diskutime interaktive për materialin e lëndës së përpunuar - Testi i dytë me shkrim, Rezultatet e pritura nr. 4, 5, 6 dhe 7</p>
<p>Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:</p>		
<p>Studenti është i obliguar t'i vijojë ligjëratat më rregull dhe të ketë sjellje korrekte nda j kolegëve dhe stafit të Universitetit, mbajtja e qetësisë dhe angazhimi aktiv në ligjërata dhe ushtrime është e obligueshme.</p> <p>Gjatë orëve të ligjëratave dhe ushtrimeve NDALOHET ushqimi, pëshpërimat që pengon punën në klasë dhe përdorimi i telefonave mobil. Njëkohësisht, telefonat celularë duhet të fiken ose të vihen në heshtje dhe të mos përdoren gjatë kohës së ligjëratave apo ushtrimeve. Mungesa e integritetit akademik (ku përfshihet plagjiatura, kopjimi i punës së një personi tjetër, përdorimi i ndihmave të paautorizuara në provime, mashtrimi etj) nuk do të tolerohet. Nëse ka dyshime për vërtetësinë e punës së paraqitur, mësimmhënësi ka të drejtë t'i kërkoj studentit të verifikojë punën e tij/saj. Kjo mund të bëhet përmes: përsëritjes së punës, testimi me shkrim ose me gojë, kuiz i papritur apo me çdo veprim tjetër që konsiderohet i nevojshëm nga ligjëruesi.</p>		